

TEKNOLOGIYA TA'LIMIDA “XALQ HUNARMANDCHILIGI VA BADIY LOYIHALASH” FANINI O'QITISH ZARURATI

Axadova Malika Baxromovna

Buxoro davlat pedagogika instituti “Texnologik ta'lim”

kafedrasi magistranti

ANNOTATSIYA:

Maqolada texnologiya ta'limida “Xalq hunarmandchiligi va badiiy loyihalash” fani uning mohiyati, o'qitishning zarurati, fanning dolzarbligi, muammolari va xalq hunarmandchiligini rivojlantishdagi muhim vazifalar, xalq hunarmandchiligining milliy an'analar bilan bog'liqligi, uni zamonaviy hunarmandchilik bilan uzviylashtirish haqida ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: xalq hunarmandchiligi va badiiy loyihalash, amaliy san'at, zamonaviy madaniyat, milliy-madaniy an'analar, badiiy an'analar, zamonaviy hunarmandchilik, uzviylashtirish.

АННОТАЦИЯ:

В данной статье представлена информация о предмете «Народные промыслы и художественное проектирование» в направлении технологическом образовании, её сущность, необходимость преподавания, актуальность науки, проблемы и важные задачи в развитии народных промыслов, связь народных промыслов с национальными традициями, их связью с современными ремеслами. Представлена информация об интеграции.

Ключевые слова: народные промыслы и художественное проектирование, практическое искусство, современная культура, национально-культурные традиции, художественные традиции, современные ремесла, интеграция.

ANNOTATION:

The article contains the science of “Folk crafts and artistic design” in technological education, its essence, the need for teaching, the relevance of science, problems and important tasks in the development of folk crafts, the connection of folk crafts with national traditions, their connection with modern crafts. Information about integration is provided.

Key words: folk crafts and artistic design, practical art, modern culture, national cultural traditions, artistic traditions, modern crafts, integration.

Xalq hunarmandchiligi va amaliy san'ati milliy madaniyatning ajralmas qismi hisoblanadi. Ular O'zbekistondagi 130 dan ortiq millatlar madaniyatlarining o'ziga xosligini aks ettiruvchi chuqur badiiy an'analarni saqlab, kelajakka qarash, dunyoni estetik idrok etishning ko'p asrlik tajribasini o'zida mujassam etgan.

Zamonaviy madaniyatdagi xalq amaliy san’ati – bu, eng avvalo, navqiron avlodga milliy madaniyatni noyob texnologiya va uslublar, badiiy-stilistik tizimlar bilan yetkazuvchi xalq hunarmandlaridir. Xalq milliy hunarmandchiligi vaqt va makondan tashqarida mavjud bo‘lgan “badiiy zahira” emas, ular mahsulotlarga qo‘yiladigan zamonaviy talablarga va ularni ishlab chiqarish qobiliyatiga muvofiq rivojlanishi kerak. Aynan shu masala hozirgi kunda texnologiya ta’limida “Xalq hunarmandchiligi va badiiy loyihalash” fanini o‘qitishda dolzarb hisoblanadi.

Tadqiqotning dolzarbligi shundaki, xalq hunarmandchiligini rivojlantirish, milliy-madaniy an’analarni saqlash va davom ettirish muammosining ahamiyati va uni hal qilishga hissa qo‘shish uchun oliy ta’limda “Xalq hunarmandchiligi va badiiy loyihalash” fanini o‘qitishning qanchalik muhimligi bilan bog‘liq:

- xalq badiiy hunarmandchiligining yuksak axloqiy, estetik va madaniy salohiyati va ularning yo‘qolib ketish tendentsiyasi kuchayishini oldini olishda;

- davlat va jamiyat tomonidan xalq amaliy san’atini asrab-avaylash zarurati va bu muammoni nazariy jihatdan hal etish yo‘llarini izlashda;

- har bir xalq hunarmandchiligi markazida to‘plangan boy madaniy meros, uni asrab-avaylash, uzluksizligini ta’minlashning maqbul yo‘llari va sharoitlarini kengaytirishda ushbu fanni o‘qitish zaruriyatini ko‘rsatishdan iborat.

Xalq milliy hunarmandchiligida ijod an’analari yashaydi. An’analar - bu madaniy taraqqiyotning o‘ziga xos bo‘g‘ini, hayotning turli jabhalarining eng yaxshi, odatiy, tanish bo‘lgan avlodlar tomonidan tanlangan, saqlanib qolgan va rivojlantiriladigan organik xususiyatlari. Ammo an’analar bir marta va umuman berilgan narsa emas, muzlatilgan, harakatsiz, o‘tmishning sinonimi yoki o‘tmishga o‘xshash narsa emas. An’analar asrlar davomida rivojlanib, ko‘plab avlodlar tomonidan takomillashtirildi. Xalq amaliy san’atining xalq hayoti, mehnati va kundalik hayoti bilan aloqasi xalq madaniyati an’alarining tarixiy davomiyligini, nafaqat umummilliy, milliy an’alarning, balki ularning xalq hunarmandchiligida mahalliy ko‘rinishlarining shakllanishini belgilab berdi.

Hozirgi kunda esa xalq milliy hunarmandchiligini talaba-yoshlarga o‘rgatish, rivojlantirish, zamonaviy hunarmandchilik bilan uzviylashtirish uchun “Xalq hunarmandchiligi va badiiy loyihalash” fanini o‘qitishda ta’lim faoliyatida yangicha yondashuvlar, yangi tamoyillar zarur. Bunda zamonaviy didaktik va dasturiy vositalardan foydalanish hozirgi kunning eng dolzarb yondashuvlaridan biri hisoblanmoqda. Bu yosh avlodni xalq madaniyati bilan tanishish, ma’naviyatini yuksaltirishning eng oddiy va ayni paytda eng ommalashgan usuli bo‘lib kelmoqda.

Xalq hunarmandchiligi milliy madaniyatdir, u tabiatning o‘zi bo‘lib, u doimo milliy butunlikda ishtirok etishi, koinotdagi o‘z o‘rnini his qilish orqali yashaydigan shaxsning ongini saqlab qoladi va shakllantiradi. Xalq milliy madaniyati zamonaviy madaniyatning asosi, milliy madaniyatning ildiz tizimidir. Uning "umumiy vazifasi" -

milliy ildizlarni saqlab qolgan holda, umuminsoniy shaxsning oddiy odamlar bilan aloqalarini qayta tiklash, ya'ni kelajakdagi haqiqiy O'zbekiston farzandini shakllantirish imkonini yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Kazakov, F., Rajabov, I., Umirov, J., Ruziyeva, D., & Aripova, A. (2021, November). Methods to improve hackles in the production of quality yarn. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 2094, No. 4, p. 042091). IOP Publishing.
2. Сайфуллаева Д. ТЕХНОЛОГИЯ FANI O'QITUVCHILARINI KREATIV, KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHARTSHAROITLARI //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz). – 2022. – Т. 25. – №. 25.
3. Сайфуллаева Д. ТЕХНОЛОГИК ТА'ЛИМ YO'NALISHIDA XALQ HUNARMANDCHILIGI VA BADIY LOYIHALASH FANINI INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANIB XORIJY TILDA O'QITISH //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz). – 2022. – Т. 25. – №. 25.
4. Muminovna R. D. Ta'lim tizimida foydalanishga mo'ljallangan dasturiy ta'lim vositalari tasnifi //наука и технологии. – 2023-у. – т. 1. – №. 3.
5. Rayimova D. D. et al. Texnologiya ta'limi praktikumi fanini o'qitishda innovatsion ta'lim texnologiyalarini qo'llash imkoniyatlari //educational research in universal sciences. – 2023-у. – т. 2. – №. 5. – с. 616-619.
6. Muminovna R. D. TA'LIM TIZIMIDA FOYDALANISHGA MO'LJALLANGAN DASTURIY TA'LIM VOSITALARI TASNIFI //Наука и технологии. – 2023. – Т. 1. – №. 3.
7. Ruziyeva D. M., Madinabonu Y. REFORMS IN THE FIELD OF MEDICINE DURING THE YEARS OF INDEPENDENCE (IN THE CASE OF NAVOI REGION) //Conferencea. – 2022. – С. 178-183.
8. Tohirovich R. E. et al. The Importance of Using Graphics Programs in The Design of Sewing Items //Web of Teachers: Inderscience Research. – 2023. – Т. 1. – №. 3. – С. 5-8.
9. Ruzieva D. M. FEATURES AND ADVANTAGES OF THE STRUCTURE OF BAKED THREADS USED IN THE PREPARATION OF SEWING PRODUCTS //GOLDEN BRAIN. – 2023. – Т. 1. – №. 17. – С. 401-408.
10. Гафурова Н. Т., Арипова А. Н. К., Рузиева Д. М. РОЛЬ ЯЗЫКА В РАЗВИТИИ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ //Архивариус. – 2021. – Т. 7. – №. 8 (62). – С. 20-23.
11. Qizi, B. S. I., Dilmurodovna, R. D., Tohirovich, R. E., & Norjona, P. (2023). TEXNOLOGIYA FANINI O'QITISHDA INTERFAOL USULLARNI QO'LLASH METODIKASI. Ta'lim fidoyilari, 4(1), 191-197.
12. Dilmurodovna R. D. et al. XALQ HUNARMANDCHILIGI NAMUNALARINI TAKOMILLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH (ZARDO 'ZLIK SAN'ATI MISOLIDA) //IJODKOR O'QITUVCHI. – 2023. – Т. 3. – №. 27. – С. 9-12.
13. Вахронova S., Davlatova N. BO'LAJAK TEXNOLOGIYA FANI O'QITUVCHILARINI TIKUVCHILIKKA OID KREATIV RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHARTSHAROITLARI //Центральноазиатский журнал образования и инноваций. – 2023. – Т. 2. – №. 7. – С. 144-148.
14. Yunusovna Y. G. et al. INSONLAR HAYOTIDA O'ZBEK MILLIY ETNO-LIBOSLARINING O'RNI VA TARIXI //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 33. – №. 3. – С. 122-125.